

Міністерство освіти і науки України
Таврійський державний агротехнологічний університет (Україна)
ННЦ «Інститут аграрної економіки» (Україна)
Білоруська державна орденів Жовтневої революції та Трудового Червоного Прапора
сільськогосподарська академія (Білорусь)
Казахський національний аграрний університет (Казахстан)
Державний вищий навчальний заклад
ім. проф. Станіслава Гарновського в Тарнобжегу (Польща)
Вармінсько-Мазурський університет в Ольштині (Польща)
Ташкентський державний аграрний університет (Узбекистан)
Дніпровський державний аграрно-економічний університет (Україна)
Запорізький національний університет (Україна)
ВП НУБІП «Бережанський агротехнічний інститут» (Україна)

ТЕЗИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ
РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»

Мелітополь 2018

Міністерство освіти і науки України
Таврійський державний агротехнологічний університет (Україна)
ННЦ «Інститут аграрної економіки» (Україна)
Білоруська державна орденів Жовтневої революції та Трудового Червоного
Прапора сільськогосподарська академія (Білорусь)
Казахський національний аграрний університет (Казахстан)
Державний вищий навчальний заклад
ім. проф. Станіслава Тарновського в Тарнобжегу (Польща)
Вармінсько-Мазурський університет в Ольштині (Польща)
Ташкентський державний аграрний університет (Узбекистан)
Дніпровський державний аграрно-економічний університет (Україна)
Запорізький національний університет (Україна)
ВП НУБІП «Бережанський агротехнічний інститут» (Україна)

**ТЕЗИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ
РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ
ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Конференція присвячується 25-річчю факультету економіки та бізнесу
Таврійського державного агротехнологічного університету

14 - 15 червня 2018 року

Мелітополь
Видавничий будинок
Мелітопольської міської друкарні
2018

УДК [658+332](063)
Т 13

**Рекомендовано до друку
Вченою радою Таврійського державного
агротехнологічного університету
(Протокол № 11 від 26 червня 2018 р.)**

Т 13 **Тези міжнародної науково-практичної конференції «Соціально-економічні проблеми розвитку бізнесу та місцевого самоврядування»:** зб. матер. конференц. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. – 455 с.

ISBN 978-966-197-558-2

У матеріалах конференції розглянуто актуальні фінансово-економічні та управлінські проблеми розвитку підприємництва та місцевого самоврядування. Досліджено чинники формування підприємницького середовища, засади ефективної системи менеджменту, умови фінансового забезпечення розвитку агробізнесу та сільських територій. Висвітлено маркетингові стратегії розвитку підприємств, облік, аналіз та інвестиції в агробізнесі.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Редакційна колегія: Синяєва Л.В. (відп. ред.), д.е.н., проф.; Яворська Т.І., д.е.н., проф.; Нестеренко С.А., д.е.н., проф.; Кальченко С.В., д.е.н., доц.; Трусова Н.В., д.е.н., проф.; Легеза Д.Г., д.е.н., доц.; Ілляшенко К.В., к.е.н., доц.; Карман С.В., к.е.н., доц.; Прус Ю.О., к.е.н., доц.; Яцух О.О., к.е.н., доц.

УДК 338.432 (477)

ISBN 978-966-197-558-2

©Таврійський державний агротехнологічний університет, 2018

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

Формування та ефективний розвиток підприємництва

<i>Андрєєва Л.О.</i> МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТОВАРНОЇ ПОЛІТИКИ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ	15
<i>Андрющенко І.С., Ставерська Т.О.</i> ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ	17
<i>Антощенкова В.В., Антощенков Р.В.</i> ГЕНЕЗИС ЕКОНОМІЧНОГО ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПЕРЕРОВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	19
<i>Бобловський О.Ю.</i> РОЛЬ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	22
<i>Божко М.В.</i> ВПЛИВ РІВНЯ УРОЖАЙНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ ОКРЕМИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	25
<i>Болтянська Л.О.</i> ОСНОВНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЇ НА РИНКУ ПЛОДІВ	28
<i>Васильєв С.В.</i> ПРОБЛЕМИ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	31
<i>Васильчак С.В., Галаченко О.О.</i> РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ СФЕРИ САНАТОРНО-КУРОРТНИХ ПОСЛУГ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	33
<i>Вініченко І.І.</i> ФОРМУВАННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	36
<i>Власюк Ю.О.</i> БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНА ЗАДАЧА ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПРИ ВИБОРІ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ	39
<i>Гончаренко С. І.</i> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА БЮГАЗУ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ	42
<i>Городко М.В.</i> ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА	45
<i>Греськів О.Б.</i> РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН	48
<i>Грицаєнко Г.І.</i> СОЦІАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ У СІЛЬСЬКИЙ МІСЦЕВОСТІ	50
<i>Грицаєнко М.І.</i> ФОРМУВАННЯ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	53

Есполов Т.И., Керимова У.К., Казыбаева М.Н. КЛЮЧЕВЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПО УПРАВЛЕНИЮ ВОДНЫМИ РЕСУРСАМИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН	56
Завадських Г.М. СТАН БІРЖОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ	59
Заволока Ю.М., Івко А.В. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	61
Керимова У.К., Есенгазієва С.К., Иматаєва А.Е. ПРИОРИТЕТНІ НАПРАВЛЕННЯ РОЗВИТТЯ АПК В КАЗАХСТАНИ	65
Крючкова Ж.В. ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	68
Крючок С.І. ІСТОРИЧНІ ФОРМИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНЦІЇ	71
Лишенко М.О., Устік Т.В. ФАКТОРИ ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ НА ЗЕРНОВОМУ РИНКУ	74
Лозиченко О.М. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІЛЬКІСНИХ І ЯКІСНИХ ПАРАМЕТРІВ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	77
Лук'янова М.М. ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	79
Мойсеєнко І.П., Рєвак І.О. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ПАРАМЕТРІВ СОЦІАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА РЕГІОНУ	81
Муж П.О., Силкін О.С. ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ТА СКЛАДОВИХ КАТЕГОРІЙ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА»	84
Музика П.М., Грабовський Р.С., Тучак-Петраш Н.В. ОРЕНДНІ ВІДНОСИНИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ	86
Олександренко Н.О., Жмайлова О.Г. РОЛЬ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕЛІ СІМЕЙНОГО БІЗНЕСУ	88
Педченко Г.П. ЗОВНІШНІ ТА ВНУТРІШНІ ФАКТОРИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ	90
Петрига О.М. ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ УГІДЬ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	93
Полегенька М.А. ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА	96

Помазан Л.М.	
ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	98
Саїдов М.Х., Ашурметова Н.А.	
ПРЕДПОСЫЛКИ РАЗВИТИЯ АКТИВНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УЗБЕКИСТАНЕ	101
Сафронська І.М.	
ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	104
Сидоров І.П.	
ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	106
Сітковська А.О.	
ВИБІР ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА	109
Слюсарєва Л.В., Бабицька О.О.	
РОЛЬ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА У РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	111
Тебенко В.М.	
ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ...	114
Ткаліч О.В.	
ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ РЕСУРСОМІСТКОСТІ ПРОДУКЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	117
Троханяк О.С.	
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ВАЖЛИВІСТЬ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА	119
Череп О.Г.	
ОЦІНЮВАННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	121
Шутько Т.І.	
ЛОГІСТИЧНИЙ АУТСОРСИНГ ЯК МЕТОД УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	123
Яворська Т.І., Щербак В. В.	
ФАКТОРИ ТА ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ	126

СЕКЦІЯ 2

Теоретичні та практичні засади ефективної системи менеджменту

Агеєва І.В.	
САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ САМОРОЗВИТКУ МЕНЕДЖЕРА	129
Бочарова Н.О.	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ РЕКРУТИНГОМ ПЕРСОНАЛУ	131
Васильківський Д.М.	
КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ХОЛДИНГАМИ	133
Горошанська О.О., Кащєна Н.Б., Маккі Л.М.	
СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	136

Гудзинський О.Д.	МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ СИНЕРГЕТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ	138
Дубовик С.Г.	СОЦІАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ У ВИЗНАЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ	140
Єфіменко Л.М.	РОЛЬ ЕТИКИ БІЗНЕСУ В УПРАВЛІННІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	143
Живко З.Б., Живко М.О., Музика С.Н.	ПРОБЛЕМАТИКА РЕЙДЕРСТВА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ	146
Зіновська С.І.	ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМ КОЛЕКТИВОМ ПІДПРИЄМСТВ	149
Кочетков О.В.	ПРИНЦИПИ І ЗАВДАННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛІЗАЦІЄЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	151
Кочетков Ю.О.	УПРАВЛІННЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬ- КИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	154
Кравець О.В.	ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ У МЕНЕДЖМЕНТІ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА	157
Ксенофонотова М.М., Полятикіна Л.І.	МЕНЕДЖМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ	159
Мартинова Л.В., Мартинов А.А.	ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПОЛЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ	161
Михайлова Л.І.	ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	164
Назарова О.П.	СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОГРАММНЫХ ПАКЕТОВ СТАТИСТИЧЕСКОГО АНАЛИЗА	167
Нестеренко С.А.	УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗАСОБИ ЇХ ЗМЕНШЕННЯ	169
Нечипоренко К.В.	ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ОБСЛУГОВУЮЧИХ КООПЕРАТИВІВ .	171
Нікітін А.В.	АНАЛІЗ МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БОРОТЬБИ З УРАХУВАННЯМ ЗОВНІШНЬОГО ІМПУЛЬСНОГО ВПЛИВУ	174
Омельчук Л.В.	КЛАСИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ ТА МЕТОДИ ЇХ ОЦІНЮВАННЯ	177

Ортіна Г.В. МОДЕРНІЗАЦІЙНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ АНТИКРИЗОВОГО РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	180
Охріменко І.В. АНАЛІЗ АГРАРНОГО РИНКУ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	183
Охрименко Т.В. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ МОНЕТАРНОГО ПОВЕДЕНИЯ УКРАИНЦЕВ И ИХ ОТРАЖЕНИЕ В ЯЗЫКЕ	186
Пеняк Ю.С., Сургай Д.А. НАПРЯМИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	189
Петрович Э. А. КАДРОВЫЙ ПОТЕНЦИАЛ БЕЛОРУССКОГО СЕЛА	192
Плотніченко С.Р. ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ, ЯК ПОЗИТИВНИЙ ІМІДЖ ПІДПРИЄМСТВА	194
Редько Л.І. ЧИННИКИ ВПЛИВУ АДМІНРЕСУРСУ НА СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ	196
Розуменко С.М. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ ТА ЙОГО РОЛЬ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ	199
Савченко О.С., Гончаренко О.М., Строченко Н.І. СТАЛІЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	201
Синяєва Л.В. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ .	203
Славіна Н.А., Лаврук О.С. КРАУДСОРСІНГ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ	205
Судомир С.М. ФОРМУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ	208
Сурженко Н.В. МЕНЕДЖМЕНТ РИНКУ СОКУ	211
Томаневич Л.М. ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	213
Тринько Р.І., Стадник М.Є., Кухарська Л.В. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА ТА ЗМІЦНЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	216
Федічева К.Ю. КОНТРОЛІНГ В ЕФЕКТИВНІЙ УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	219
Шевчук О.Ю. ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	222

Ярчук А.В. ВПЛИВ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ НА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ	225
---	-----

СЕКЦІЯ 3

Пріоритетні напрями розвитку внутрішнього та зовнішнього секторів економіки

Бакина Т.В. ТВОРЧЕСКИЕ СПОСОБНОСТИ КАК ФАКТОР ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ	228
Brodzińska K. POLICY OF GREENING OF THE ECONOMY IN POLAND	231
Васильченко О.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЦІНИ НА ПРОДУКЦІЮ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	234
Головко Р.А. СУЧАСНИЙ СТАН СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ	237
Гончаренко О.В., Теслюк Ю.В. ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ ЕКОНОМІКИ	240
Демко В.С. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ	242
Єкель Г.В., Самойлик Ю.В. ПРІОРИТЕТИ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ ПРОДУКЦІЇ	246
Житник Т.П. ВПЛИВ КЛАСТЕРНОГО ПІДХОДУ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ АГРО- ВИРОБНИЦТВА НА ТЕМПИ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА	249
Захарченко О.Г. ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	253
Збарський В.К. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ	255
Кальченко С.В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ НА ПРИНЦИПАХ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	257
Карман С.В., Пристуна Т.С. ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	259
Кафлевська С.Г. ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	261
Кібенко К.А. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СЕЛЯНСЬКИХ ДОМОГОСПОДАРСТВ	264

Кордзая Н.Р., Єгоров Б.В.	
ВПЛИВ СТАНУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ НА ПРОДОВОЛЬЧУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ	265
Краснодєд Т.Л.	
ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ МОЛОЧНИХ ДЕСЕРТІВ	268
Красняк О.П.	
РИНОК ЦУКРУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	271
Кукіна Н.В.	
АНАЛІЗ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ МЕДУ	273
Матвієнко Г.А.	
АСИМЕТРІЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ ЯК ЗАГРОЗА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	276
Михальчишина Л.Г.	
ВІТЧИЗНЯНИЙ РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ	278
Ніколаєвич О.В.	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЛИХ ФОРМ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА	281
Онегіна В.М.	
ЕКСПОРТНА ОРІЄНТАЦІЯ ТА ОПЛАТА ПРАЦІ Й ПРИБУТКИ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ В УКРАЇНІ	282
Попова І.А., Странчук С.І.	
СКЛАДОВІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	285
Попова Т.В.	
ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РИНКУ ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ	288
Почерніна Н.В.	
ЗАОЦАДЖЕННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВ ЯК ОБ'ЄКТ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	290
Рудик В.К.	
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУЧАСНОГО ЕТАПУ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ	292
Синявіна Ю.В., Василенко А.О.	
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЕКСПОРТУ УКРАЇНСЬКОГО М'ЯСА ПТИЦІ ...	295
Сідненко М.В., Попович М.І.	
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ	298
Cherep A.V.	
ENTERPRISE AS A BASIC ECONOMIC UNIT OF MACROECONOMICS	300

СЕКЦІЯ 4

Фінансове забезпечення розвитку агробізнесу та сільських територій

Аблязова Е.З.	
МЕХАНІЗМ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО, ВІДМІННЕ ВІД ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ З ФІЗИЧНИХ ОСІБ ..	303

Бабан Т.О.	
ДЕРЖАВНА БЮДЖЕТНА ПІДТРИМКА, ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ	306
Геєнко М.М., Степаненко О.В.	
ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ КОСІВЩИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ	309
Гученко П.В., Жмайлова О.Г	
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ОЦІНЮВАННЯ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У СУМСЬКОМУ РЕГІОНІ	311
Демченко І.В.	
ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АГРАРНОЇ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	314
Зарицька Н.П., Онищенко Н.В.	
ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ: СТАН, ОБСЯГИ, ДИНАМІКА	316
Захарова Н.Ю.	
ВАЖЕЛІ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	319
Козут І.А.	
ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ..	321
Колос З.В.	
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ У РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА	323
Косторной С.В.	
ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ТОВАРОВИРОБНИКАМИ	326
Маслак Н.Г.	
СУБВЕНЦІЯ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ МІСЦЕВИМ БЮДЖЕТАМ НА ФОРМУВАННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	328
Негода Ю.В., Титарчук І.М.	
ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ	331
Олейнікова Л.Г.	
МОБІЛІЗАЦІЯ РЕЗЕРВІВ НА ОСНОВІ СПРИЯННЯ ДОБРОВІЛЬНІЙ СПЛАТІ ПОДАТКІВ	334
Осипенко С.О.	
ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ	337
Радченко Н.Г.	
ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕФОРМ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ	339

Рубцова Н.М.	СТРАХУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВРОЖАЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ПРИ УКЛАДАННІ ФОРВАРДНОГО КОНТРАКТУ	343
Сизоненко О.В.	ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СПРОМОЖНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ..	346
Синчак В.П., Ярмоленко Ю.Ю.	ПРОБЛЕМИ ДЕКЛАРУВАННЯ БЮДЖЕТНОГО ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ В РАХУНОК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ СІЛЬГОСППІДПРИЄМСТВ ПЕРЕД ДЕРЖАВНИМ БЮДЖЕТОМ	349
Стасіневич С.А., Виноградня М.М.	РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	352
Строченко Н.І., Жмайлова О.Г.	СУБВЕНЦІЯ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ НА РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	354
Терещенко С.І.	ВПРОВАДЖЕННЯ БЮДЖЕТУ УЧАСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	357
Шобаєва Н.В.	ПРОГРАМУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ В АГРАРНІЙ СФЕРІ	361
Шиян Д.В., Гончарова К.І.	ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ СОНЯШНИКУ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	364
Яцух О.О.	ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ДОДАТКОВОГО КАПІТАЛУ В ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	367

СЕКЦІЯ 5

Облік, аналіз податкове адміністрування та інвестиції в агробізнесі

Баранік О.О.	ЗНАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ – ПЕРЕДУМОВА БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ	370
Безверхня Ю.В.	РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ...	372
Воронянська О.В.	АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКОВОСТІ КЛІЄНТІВ	374
Голуб Н.О.	ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ	376
Гордієнко М.І., Радченко О.В.	СУТТЄВІСТЬ ТА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ В ПРАКТИЦІ	378

Dovzhyk O.O.	FEATURES OF THE TAXATION SYSTEM IN AGRICULTURE IN THE EU	381
Жук В.М.	ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ МЕТОДИ ВИЯВЛЕННЯ РИЗИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	383
Жук В.М., Трачова Д.М.	КОНЦЕПЦІЯ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	386
Заглицька О.М.	ПЕРЕВАГИ ТА ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ АДМІНІСТРУВАННЯ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ	389
Ілляшенко К.В.	ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТАТИСТИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ	392
Ільїн В.Ю., Ільїна О.В.	ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: СУТНІСТЬ І ЗМІСТОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	394
Костякова А.А.	ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ У ФОРМУВАННІ ДІЄВОГО ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	396
Котова С.О.	РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПЛАНУВАННЯ ЗАХОДІВ ЕФЕКТИВНОГО ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ВИТРАТ ТА ДОХОДІВ НА САДІВНИЦЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	399
Лещенко К.П., Сулима М.О.	АНАЛІЗ ЗАБОРГОВАНOSTI ЗА РОЗРАХУНКАМИ З БЮДЖЕТОМ ДЕРЖАВНОГО ФОНДУ СПРИЯННЯ МОЛОДІЖНОГО ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА	402
Прус Ю.О.	УДОСКОНАЛЕННЯ АНАЛІЗУ СТІЙКОСТІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	404
Сахно Л.А.	КОНЦЕПЦІЯ САНАЦІЙНОГО АУДИТУ	406
Сокіл О.Г.	АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ВИРОБЛЕНОЇ ЗА УМОВ ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТА ЕКО-ТЕХНОЛОГІЙ ...	409
Томчук О.Ф., Томчук В.В.	ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ЯК СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	412
Трусова Н.В., Терещенко М.А.	АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ САНАЦІЙНОЮ СПРОМОЖНІСТЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	415
Цап В.Д.	УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ З ВРАХУВАННЯМ ЗМІН МЕТОДИКИ РОЗРАХУНКУ НОРМАТИВНОЇ ГРОШОВОЇ ОЦІНКИ ЗЕМЛІ	418

СЕКЦІЯ 6

Маркетингова стратегія розвитку підприємств АПК

<i>Арестенко Т.В., Арестенко В.В.</i> АНАЛІЗ РОЗВИТКУ РЕКЛАМНОГО РИНКУ УКРАЇНИ	421
<i>Білоткач І.А.</i> ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ УМОВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ НА СВІТОВИХ КОНТИНЕНТАХ	424
<i>Брітченко І.Г., Серських Н.С.</i> КОНЦЕПЦІЯ МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	427
<i>Вертегел С.Я.</i> СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО МАРКЕТИНГУ	429
<i>Колокольчикова І.В.</i> МАРКЕТИНГОВІ ПОСЛУГИ ЯК ОБ'ЄКТ ПРОДАЖУ В ГАЛУЗІ САДІВНИЦТВА	433
<i>Коноваленко А.С.</i> ВПЛИВ БРЕНДУ НА ПОВЕДІНКУ СПОЖИВАЧА	436
<i>Куліш Т.В.</i> МАРКЕТИНГОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МАКРОСЕРЕДОВИЩА РИНКУ МОЛОКА ТА МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ	438
<i>Legeza D., Yessengaziyeva S., Adilov S., Britchenko I.</i> COMPETITIVE POSITIONS OF EASTERN EUROPE AND CENTRAL ASIA COUNTRIES AT THE WORLD WHEAT MARKET	441
<i>Музика П.М., Гарвас Г.Д.</i> МАРКЕТИНГОВИЙ СУПРОВІД ОБІГУ ВЕТЕРИНАРНИХ ПРЕПАРАТІВ НА РИНКУ ПРОДУКЦІЇ ДЛЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ	444
<i>Шквиря Н.О.</i> МАРКЕТИНГОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧІВ НА РИНКУ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ	446
<i>Кухар Р.Б., Єлейко О. І., Мотько Н.Р., Степанюк О.І.</i> ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ТЕОРІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ	449
<i>Лімаренко С.М.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГ ПІДХОДУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ	452

УДК (477)304.33:330.3

СОЦІАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ У СІЛЬСЬКИЙ МІСЦЕВОСТІ

Грицаєнко Г.І., к.е.н.

*Таврійський державний агротехнічний університет
м. Мелітополь, Україна*

***Summary:** The main objective of the article is to determine the essence of social investments, their status and peculiarities of implementation in the countryside. Social investments are directed towards the development of social environment objects - social infrastructure, social standards, as well as human and social capital.*

***Keywords:** social investments, social environment, social infrastructure, social standards, human capital, social capital, level and quality of life of the population.*

Постановка проблеми. Вплив на рівень та якість життя населення визначають провідну роль соціальних інвестицій у суспільстві, чим обумовлюють актуальність обраної теми дослідження.

Виклад основних матеріалів дослідження. Соціальними є інвестиції, які спрямовуються на розвиток об'єктів соціального середовища, основними об'єктами яких є соціальна інфраструктура, соціальні стандарти, а також людський та соціальний капітал.

Об'єкти соціальної інфраструктури, відповідно до «Тимчасового переліку об'єктів, які відносяться до соціальної сфери» [6], поділяються на групи: житлово-комунальне господарство та побутове обслуговування населення; охорона здоров'я, фізична культура та соціальне забезпечення; народна освіта; культура і мистецтво. Їхнє головне призначення – задоволення фізіологічних та духовних, інтелектуальних потреб людини. На жаль, економічні та соціальні проблеми, з якими зіткнулася країна в останні роки, призвели до погіршення стану мережі закладів соціальної інфраструктури в цілому. Особливо гостро це відчутно на селі. За даними Державної служби статистики України, зменшилось загальне забезпечення сільських населених пунктів об'єктами соціальної сфери. Так, за даними суцільних обстежень соціально-економічного становища сільських населених пунктів, за 2006-2013 рр. на 11,7% скоротилась кількість діючих за призначенням шкіл, на 70,1% – лікарень, на 8,2% – фельдшерсько-акушерських пунктів. Кількість сільських населених пунктів, на території яких знаходилися бібліотеки, клуби або будинки культури, кіноустановки, відповідно зменшилась на 2,8% 1,3% та майже в 3,0 рази. Значна кількість будівель соціальної сфери вимагає капітального ремонту або знаходиться в аварійному стані (відповідно 1,5% дитячих дошкільних навчальних закладів, 0,7% шкіл, 4,5% клубів та будинків культури, 1,2% бібліотек, 4,2% будинків побуту, 8,5% лазень, 0,1% торговельних закладів, 0,5% спортивних споруд) [7]. Безумовно, для виправлення ситуації, що склалася, необхідні значні обсяги соціальних інвестицій.

Соціальні стандарти повинні відповідати державним соціальним стандартам – встановленим законами, іншими нормативно-правовими актами соціальним нормам і нормативам або їх комплексу, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій [5]. Державні соціальні стандарти визначаються у сферах доходів населення, соціальних послуг, житлово-комунального обслуговування, транспортного обслуговування та зв'язку, охорони здоров'я, забезпечення навчальними закладами, обслуговування закладами культури, обслуговування закладами фізичної культури та спорту, побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування. Тобто, у більшості випадків вони тісно пов'язані зі станом та розвитком соціальної інфраструктури. Але особливої уваги, на наш погляд, заслуговує рівень доходів населення. Нами проаналізована динаміка частки витрат на оплату праці у витратах на виробництво продукції сільського господарства та послуг у сільськогосподарських підприємствах різних організаційно-правових форм господарювання в Запорізькій області, яка у 2016 р. має великий діапазон – від 1,7% у ПП «Агротех» до 12,0% у ДПДГ «Широке», причому в більшості підприємств спостерігається тенденція до скорочення цього показника. Так, у ДПДГ «Широке» цей показник за 2014-

2016 рр. зменшився на 3,6 в.п., у ПП «Агротех» – на 1,9 в.п., у ФГ «Мрія 1991» – на 1,5 в.п. В цілому по Україні частка витрат на оплату праці у витратах на виробництво продукції сільського господарства та послуг з 7,2% у 2014 р. скоротилася до 5,5% у 2015 та 2016 рр. (тобто на 1,7 в.п.). На наш погляд, є підстави зробити висновок про те, що доходи сільського населення суттєво відстають від росту виробничих витрат (і, як наслідок, від цін на продукти харчування).

Людський капітал – це соціально-економічна категорія, яка характеризує систему суспільних відносин у процесі створення нової вартості, вираженої у формі певних запасів знань, вмій, навичок, здоров'я, мотивацій, досвіду, власних якостей, що допомагають підвищити продуктивність праці та рівень доходів суб'єкта, а також покращити добробут людини та людського розвитку в цілому [8, с. 73, 74]. Саме людський капітал сприяє інноваційному розвитку, дозволяє вирішувати численні соціально-економічні проблеми, тому питання його формування та підвищення його якості набуває особливої актуальності у сільському господарстві та на селі. Аналіз соціально-економічних умов розвитку людського капіталу свідчить про те, що за 2014-2016 рр. спостерігається скорочення облікової кількості штатних працівників як в цілому в Україні, так і в сільському господарстві. Розмір нарахованої середньомісячної заробітної плати штатного працівника у сільському господарстві суттєво відстає від загальноукраїнського показника. Більше, ніж п'ята частина всіх зареєстрованих безробітних також у сільському, лісовому та рибному господарствах. Вважаємо, що все це свідчить про повільність реформ і справжніх ринкових перетворень. Розвиток людського капіталу, який здатен створювати доход внаслідок активізації інноваційної діяльності, сам потребує значних вкладень, які правомірно віднести до соціальних інвестицій.

Соціальний капітал – це сукупність здатних приносити дохід зв'язків та соціально-економічних відносин, які виникають у певній соціальній мережі на основі існуючих норм та довіри [1, с. 61]. Вважаємо, що в розвитку соціального капіталу села велика роль належить освіті та вихованню, в тому числі вищій освіті [3]. Стимулом для потенційних корпоративних соціальних інвесторів могли би стати податкові пільги – віднесення витрат бізнесу на соціальні програми до переліку витрат, що знижують базу оподаткування податку на прибуток. Формуванню соціального капіталу села сприятиме створення об'єднаних територіальних громад [2, 4]. На національному рівні необхідні розробка та реалізація державної політики, спрямованої на більш високу продуктивність та зайнятість, кращі показники здоров'я, соціальну інтеграцію, вищу якість життя населення. На міжнародному рівні необхідне вироблення обґрунтованої стратегії ефективної взаємодії міжнародних донорів та урядових структур.

Висновки. Різке погіршення рівня та якості життя сільських жителів потребує здійснення невідкладних заходів, інструментом яких є соціальні інвестиції. Перспективою подальших наукових досліджень є розробка механізму ефективної взаємодії міжнародних організацій, урядових структур, представників бізнесу і громадянського суспільства в цілому для реалізації структурних реформ та забезпечення сталого розвитку України в цілому.

Список літератури

1. Грицаєнко М. Сутність соціального капіталу та його особливості в аграрній сфері / М. Грицаєнко // Економіка АПК – 2018. – № 1. – С. 60–65;
2. Грицаєнко М. Місце соціального капіталу в формуванні та об'єднанні територіальних громад / М. Грицаєнко // Бізнес Інформ. – 2017. – № 8. – С. 116–123;
3. Грицаєнко М. Роль ВНЗ у формуванні соціального капіталу регіону. / М. Грицаєнко // Економіка та суспільство. – 2017. – Вип. 8. – С. 129–136;
4. Грицаєнко М. Соціальний капітал територіальних громад та їх об'єднань [Електронний ресурс] / М Грицаєнко // Електронне наукове видання з економічних наук «Modern Economics». – 2017. – № 4. – С. 63–74. – Режим доступу: <https://modecon.mnau.edu.ua/social-capital-of-territorial-communities-and-their-associations/>;
5. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05 жовтня 2000 року № 2017-111. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>;
6. Про пільги по податку на добавлену вартість : Лист Міністерства України у справах будівництва і архітектури та Головної державної податкової інспекції України за погодженням з Міністерством економіки України від 08 квітня 1993 року № 35-41/95. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uazakon.com/documents/date_52/pg_ifncwd.htm;
7. Соціально-економічне становище сільських населених пунктів України : статистичний збірник / Відповід. за вип. О. Кармазіна. Державна служба статистики України. – 2014. – 187 с.;
8. Ящук Т. Сутність концепції людського капіталу / Т. Ящук // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 4 (21). – С. 71–75.